

2.melléklet

A helyi jelentőségű természeti terület védetté nyilvánításáról szóló 16/2024. (XI.29.) önkormányzati rendelethez

A Zala-völgy helyi természetvédelmi terület természeti értékei

A zalaszentgróti Zala-völgy helyi védetté nyilvánításának tárgyalásakor annak előzményeképp érdemes megemlíteni, hogy a védettség egy alku eredménye volt, mely a védettség kijelölésével egyidejűleg támogatta a Zala-menti réteken a város fürdőjének megépítését, ill. a létesítményhez kapcsolódó területek végleges más célú hasznosítását. Ennek folytán a Zalavölgy természetközeli élőhelyeit helyi védelembe vonta az önkormányzat a 5/2000. (III. 31.) számú rendelettel. Szakmai megalapozása a Zöld Zala Természetvédő Egyesület által 1998-ban készített, „A zalaszentgróti Zala-rét természeti-ökológiai állapota” c. tanulmány volt, mely alapján helyi védelmet kaptak az alábbi helyrajzi számok: (1998-as felsorolás):

0201/1, 0201/6, 0201/43, 0203, 0204, 0207, 0208, 0211, 0214, 0215, 0218/3, 0218/7, 0221/3, 0225/5, 0225/6, 0225/7, 0225/8, 0225/9, 0225/10, 0225/11, 0225/12, 0225/13, 0225/15, 0225/16, 0225/17, 0225/22, 0225/24, 0294, 0301/1, 0301/8, 0301/9, 0301/10, 0301/11, 0301/12, 0301/13, 0301/14, 0302, 0305/6, 0305/9, 0305/10, 0305/11, 0305/12, 0305/13, 0306/1, 0306/3, 0306/4, 0309, 0310, 0311/13, 0311/14, 0311/15, 0311/16, 0316/1, 0320/1, 0320/2, 0321, 0322, 0324, 0326/1, 0326/2, 0326/3, 0331/2, 0331/4, 0331/5, 0331/6, 0331/7, 0331/7, 0331/9, 0331/10, 0331/11, 0331/12, 0331/13, 0331/14, 0332/3, 0332/4, 0332/5, 0332/6, 0332/7, 0332/8, 0332/9, 0332/10, 0332/11, 0332/12, 0332/13, 0332/14, 0332/17, 0332/18, 0332/19, 0334/19, 0334/20, 0334/21, 0334/22, 034/23, 0334/25, 0334/26, 0334/27, 0334/28, 0334/29, 0334/30, 0334/31, 0334/32, 0334/33, 0334/34, 0334/35, 0334/36, 0334/37, 0346/4, 0348, 0351/1, 0352, 0354, 0355/4, 0359/1, 0359/2, 14 0359/3, 0359/4, 0359/5, 0359/6, 0359/7, 0359/8, 0359/9, 0359/11, 0359/12, 0359/13, 0359/14, 0359/15, 0361/6, 0361/7.

(A mai számozás a fentiekkel megegyező, csupán a számok előtt a 01 is szerepel.)

A jelenlegi tanulmány célja a helyi természetvédelmi védett területek felülvizsgálata, majd a rájuk vonatkozó kezelési-fenntartási terv elkészítése. A felülvizsgálat célja, hogy szakmailag megállapítsa, hogy mely területek esetében szükséges a helyi védelem fenntartása, ugyanis időközben a Zala-völgy zalaszentgróti szakasza a HUBF20037 Alsó-Zala-völgy Natura 2000 területében kijelölésre került. Ennek megfelelően, ahol a földrészlet kezelése és jó természeti állapotban való tartásához a Natura 2000 előírásai elégségesek, megfelelők és nem él jelentős számú védett növény – és állatfaj, ott a helyi védelem fenntartása nem indokolt.

A megbízás idejéből adódóan – kora ősz – az 1988-as tanulmány és az azóta eltelt időszakban a területet járva gyűjtött adatok és látottak, valamint az idei év szeptember – október hónapokban történt terepbejárások alapján az alábbiakat állapítottuk meg. A területen jelen lévő védett – főképp botanikai – értékek alapján az alábbi ingatlanok esetében indokolt a helyi védettség további fenntartása:

Nyár utca - Tüskeszentpétertől északra eső terület			
1	010294	puhafa liget, magassásos, nádas, magaskórós	B1a, B5, D5, OA, OF, J4, J5
2	010305/9	puhafa liget, magassásos, nádas, magaskórós	B1a, B5, D5, OA, OF, J4, J5

3	010305/13	puhafa liget, magassásos, nádas, láprét, lápi magaskórós, mocsárrét, üde kaszálórét, csenkeszes, inváziós özőnfajok	B1a, B5, D2, D34, D5, E1, E2, OA, OB, OF. OD. J4
4	010305/14	puhafa liget, magassásos, nádas, lápi magaskórós, mocsárrét, üde kaszálórét, csenkeszes, inváziós özőnfajok	B1a, B5, D34, D5, E1, E2, OA, OB, OF. OD, J4
5	010305/14	puhafa liget, magassásos, nádas, lápi magaskórós, mocsárrét, üde kaszálórét, csenkeszes, inváziós özőnfajok	B1a, B5, D34, D5, E1, E2, OA, OB, OF. OD, J4
6	010305/14	puhafa liget, magassásos, nádas, lápi magaskórós, mocsárrét, üde kaszálórét, inváziós özőnfajok	B1a, B5, D34, D5, E1, OA, OB, OF: OD, J4
7	010313/7	puhafa liget, magassásos, nádas, lápi magaskórós, állóvíz (tó), inváziós özőnfajok	B1a, B5, OA, OF, OD, J4, U9
8	10310	puhafa liget, magassásos, üde kaszálórét, inváziós özőnfajok	B5, E1, OD, J4, J5
9	010311/30	jellegtelen liget, magassásos, üde kaszálórét, inváziós özőnfajok	B5, E1, OD, RAxS7
10	010311/27	magassásos, üde kaszálórét	B5, E1
11	010311/28	magassásos, üde kaszálórét	B5, E1
12	010316/1	magassásos, üde kaszálórét, inváziós özőnfajok	B5, E1, OD
13	010311/56	puhafa liget, magassásos, üde kaszálórét, inváziós özőnfajok	B5, E1, OD, J4
Nyár utca - Batthyány Lajos utca közti terület			
14	010320/1	magassásos, mocsárrét, üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek	B5, D34, E1, OB, OD
15	010320/1	forrás, magassásos, mocsárrét, üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek, puhafa liget fragmentumok	B5, D34, E1, OB, OD, J4
16	10321	magassásos, mocsárrét, üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek, puhafa liget fragmentumok	B5, D34, E1, OB, OD, J4
17	010332/3	üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
18	010332/4	üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
19	010332/5	üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
20	010332/6	üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
21	010332/7	üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
22	010332/8	üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
23	010332/9	üde kaszálórét, inváziós özőnfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD

24	010332/10	üde kaszálórét, inváziós özönfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
25	010332/11	üde kaszálórét, inváziós özönfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
26	010332/12	üde kaszálórét, inváziós özönfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
27	010332/13	üde kaszálórét, inváziós özönfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
28	010332/14	üde kaszálórét, inváziós özönfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
29	010332/17	üde kaszálórét inváziós özönfajok, gyomos gyepek, idős fehér füzek	E1, OB, OD
30	010332/18	üde kaszálórét, inváziós özönfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD
31	010332/19	puhafa liget, magassásos, üde kaszálórét, inváziós özönfajok	B5, E1, OD, J4
32	10347	üde kaszálórét, inváziós özönfajok, gyomos gyepek	B1a, E1, OB, OD
33	010351/1	puhafa liget, üde kaszálórét, inváziós özönfajok, gyomos gyepek	E1, OB, OD, J4
Batthyány Lajos utca - 020032. hrsz. közút közti terület			
34	020016/4	keményfa liget fragmentum kocsányos tölgygel, magyar kőrissel	J6
35	020024/3	puhafa liget, nádas, magaskórós, mocsárrét, üde kaszálórét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, E1, OB, OD, J4
020032. hrsz. közúttól délre eső terület			
36	020034/2	nádas, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
37	020034/3	nádas, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
38	020034/4	nádas, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
39	020034/5	nádas, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
40	020034/6	nádas, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
41	020034/7	nádas, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
42	020034/8	nádas, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
43	020034/33	nádas, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok, puhafa liget fragmentum	B1a, D34, OB, OD, J4
44	020047/2	nádas, magaskórós, magassásos, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD

45	020047/3	nádas, magaskórós, magassásos, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
46	020047/9	nádas, magaskórós, magassásos, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
47	020047/12	nádas, magaskórós, magassásos, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
48	020047/14	nádas, magaskórós, magassásos, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
49	020047/15	nádas, magaskórós, magassásos, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD
50	020047/16	nádas, magaskórós, magassásos, mocsárrét, gyomos gyepek, inváziós özönfajok	B1a, D34, OB, OD

A Zala-völgyi ingatanoknál a felülvizsgálat eredményeképp a természeti értékek alapján a korábbi, több, mint 150 helyett 51 földrészlet (hrs.) esetében indokolt a védettség fenntartása. A 5/2000. (III. 31.) számú rendeletben Zala-völgy helyi védelembe vont területek területe összesen 725 ha 8734 m² volt, a felülvizsgálat alapján ez minegy harmadára csökkent.

Védett növényfajok:

Csermelyaszat (*Cirsium rivulare*), hosszúlevelű fűtösveronika (*Lysimachion longifolium*), kockásliliom (*Fritillaria meleagris*), szibériai nőszirm (Iris sibirica), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), mocsári sisakoskosbor (*Anacamptis palustris*), pompás sisakoskosbor (*Anacamptis elegans*), szúnyogglábú bibircsvirág (*Gymnadenia conopsea*), bánási sás (*Carex bukkii*).

Védett állatfajok (a területen szaporodó, ill. táplálkozni ide járó fajok):

Egerészölyv (*Buteo buteo*), fehér gólya (*Ciconia ciconia*), vörös vércse (*Falco tinnunculus*), haris (*Crex crex*), barna rétihéja (*Circus aeruginosus*), kabasólyom (*Falco subbuteo*), karvaj (*Accipiter nisus*), szürke gém (*Ardea cinerea*), seregély (*Sturnus vulgaris*), sötétaljú hangyabogár (Maculinea nausithous), vérfű hangyabogár (Maculinea teleius), közönséges tűzlepke (*Lycaena phlaeas*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), imádkozó sáska (*Mantis religiosa*), farkasalma lepke (*Zerynthia polyxena*), kardoslepke (*Iphiclidia podalirius*), fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*).

Javasolt kezelés

A javasolt kezelés a területre elkészült Natura 2000 kezelési tervben szereplő előírásokkal összhangban:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

D1 Meszes láprétek, rétlápok

D2 Kékperjés rétek

D5 Patakparti és lápi magaskórósok

Ezek az élőhelyek esetében a nagy számban előforduló védett fajok fennmaradása érdekében egyszeri kaszálás elégséges; időpontja a vegetációs időszak végén szeptember-október történjen. Ezeken az élőhelyeken legeltetés nem javasolt.

B5 Nem zsombékoló magassásrétek

D34 Mocsárrétek

E1 Franciaperjés rétek

E2 Veres csenkeszes rétek

Ezek az élőhelyek esetében az évenkénti kétszeri kaszálás javasolt. Az első kaszálás június elején, a sarjű kaszálása augusztus-október hónapokban elfogadott. Ezek az élőhelyeken legeltetés az első kaszálást követően a sarjűn javasolt, szarvasmarhával.

A kezeléssel kapcsolatos egyéb előírások a nemzeti park honlapjáról letölthető fenntartási tervben részletesen megtalálhatók: <https://www.bfn.hu/hu/elfogadott-tervek/HUBF20037>
Alsó-Zala-völgy:

A helyi védett területek elhelyezkedése a HUBF20037 Alsó-Zala-völgy Natura 2000 területen

Jelmagyarázat: Natura 2000 helyi védett

A helyi védettséggel kapcsolatosan meg kell említeni, hogy a Vidékfejlesztési Értesítő LXII. évf. 1. sz. (2012. jan.13.) A vidékfejlesztési miniszter közleménye az ex lege lápi és szikes tavi

védettséggel érintett területekről közlemény 2. mellékletében az egyedi hatósági határozattal történő lehatárolásra váró ex lege védett láppal érintett ingatlanok helyrajzi számos listáján az alábbi zalaszentgróti helyrajzi számok szerepelnek: 010024/3, 010305/13, 010305/14, 010313/7, 010320/2, 020034/2, 020034/3, 020034/4, 020034/5, 020034/6, 020034/7, 020034/8, 02034/20. A fenti helyrajziszámok nagyrészt átfedésben vannak a 18 helyi védett területekkel, ezért a védelmi szint meghatározását véglegesen a lápkijelölő eljárások lefolytatását követően kell megállapítani. A 010024/3. hrsz egy szántót jelöl, ez egyértelműen téves, törlendő.

A lápkijelölésre való területek

Jelmagyarázat: kijelölésre váró lápterületek
helyi védett területek

Virágzó szibériai nőszirmok a Zala-réten

Mocsárrét nyíló csermelyaszatokkal a Zala-réten a Tüskeszentpéteri út mellett